

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут педагогічний

Кафедра педагогіки початкової освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи педагогіки

Освітня програма «Початкова освіта»

Спеціальність 013 «Початкова освіта»

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 14 від “09” червня 2022 р.

м. Івано-Франківськ - 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи педагогіки
Викладач (-і)	доц. Ілійчук Любомира Василівна
Контактний телефон викладача	+380507075060
E-mail викладача	liubomyra.iliichuk@gmail.com
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	180 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://test-d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: четвер 13.30-15.00 308 ауд.
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Основи педагогіки» вивчається студентами спеціальності «Початкова освіта» на першому курсі у першому семестрі і присвячена ознайомленню з сучасними педагогічними теоріями та принципами побудови системи освіти, змістом педагогічної діяльності, теоретичними основами педагогіки як науки. Реалізація цих завдань зумовлена необхідністю інтеграції національної освіти в європейський освітній простір та глибинними змінами в системі і структурі загальної середньої освіти, концепція розвитку якої передбачає нові вимоги до професійного становлення вчителя, а особливо вчителя початкових класів, який зможе успішно реалізувати завдання, поставлені перед сучасною школою. У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти дізнаються про соціальну сутність, види, структуру педагогічної діяльності; функції педагогічної діяльності; вимоги до особистості вчителя; роль та завдання школи I ступеня; систему вищої педагогічної освіти України, її структуру, завдання відповідно до Закону України «Про вищу освіту»; принципи та основні форми організації навчально-виховного процесу у ВНЗ; особливості організації та здійснення самостійної роботи; систему підготовки до педагогічного спілкування; умови побудови системи самовиховання; предмет і завдання педагогіки початкової школи, її основні категорії відповідно до Закону України «Про освіту»; джерела і галузі педагогіки; філософські основи педагогіки; методологію педагогічної науки; загальну характеристику методів науково-педагогічних досліджень; систему освіти і виховання в Україні та принципи її побудови; особливості організації педагогічного процесу як цілісної системи; чинники розвитку і формування особистості молодшого школяра; навчатися діагностувати власні здібності до педагогічної діяльності; обирати методи, форми та засоби самовдосконалення; опрацьовувати зміст навчального матеріалу; раціонально організовувати навчальний час; адаптуватися до умов навчання у ВНЗ, специфіки його організації, видів контролю та оцінювання результатів навчальної діяльності; розкривати суть основних категорій педагогіки та використовувати їх у педагогічній діяльності; характеризувати систему і структуру освіти в Україні; розкривати суть та особливості чинників розвитку і формування особистості молодшого школяра; аналізувати різноманітні педагогічні явища і процеси; проектувати та моделювати хід протікання педагогічних явищ і ситуацій. Дисципліна сприяє формуванню загальної та педагогічної культури студентів, становленню їх світогляду та професіоналізму, оволодінню методологічними, психолого-педагогічними і методичними основами організації навчально-виховного процесу.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета курсу - сформувати систему знань про зміст педагогічної діяльності, її сутність та значення у сучасному суспільстві в світлі Закону України «Про освіту», Концепції Нової Української Школи; виокремити основні шляхи оволодіння професією педагога; розкрити теоретичні основи педагогіки як науки про освіту, навчання і виховання учнів молодшого шкільного віку</p>	
<p>Забезпечити фахову підготовку з основ педагогіки, сприяти практичному оволодінню основними педагогічними категоріями та поняттями, сформувати професійні уміння та навички</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Програмні результати навчання: -Володіння системою наукових знань із дисциплін загальної та професійної підготовки. Знання сучасних теоретичних основ освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти.</p>	

- Знання вікових особливостей дітей, індивідуальних відмінностей у перебігу їхніх пізнавальних процесів.
- Знання нормативних документів, що регламентують початкову освіту: Державного стандарту початкової освіти, навчальних програм предметів, які вивчаються в початковій школі, критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи, вимог Концепції нової української школи.
- Уміння застосовувати знання із дисциплін загальної та професійної підготовки у педагогічній діяльності.
- Здатність до здійснення ефективної комунікації, в т.ч. іноземною мовою, у процесі вирішення професійно-педагогічних задач, усунення комунікативних бар'єрів.
- Здатність прогнозувати, проектувати та коригувати педагогічну комунікацію із суб'єктами освітнього процесу початкової школи на засадах етики професійного спілкування.
- Здатність до створення безпечного, психологічно комфортного, толерантного, здоров'язбережувального освітнього середовища, зорієнтованого на особистісний, творчий і духовний розвиток учнів з урахуванням їхніх вікових, індивідуальних особливостей та регіональних чинників розвитку.
- Здатність до навчання впродовж життя і вдосконалення з високим рівнем автономності набутої під час навчання кваліфікації.
- Здатність аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, працювати в команді, реалізувати свої права й обов'язки як члена демократичного суспільства, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтацій.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	30
практичні	34
самостійна робота	116

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
Перший	Початкова освіта	Перший	Нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконан ня
Модуль 1. Тема 1. Предмет і завдання педагогіки	Лекція, практичне заняття	Державна програма «Вчитель» // Директор школи.2002. № 23-24 (червень). С. 3-23. Джус О. В. Вступ до спеціальності [Текст] : навч.-метод.посібник. Ів.-Франківськ : Плай,2004.110 с. Максимюк С. П. Педагогіка :	(14 годин) Опрацювання відповідного навчального матеріалу підручника, написання доповідей на тему: «Педагогіка як наука»; складання словника термінів; опрацювання праць видатних педагогів (на	Максимальна оцінка – 2	Один тиждень

		навчальний посібник. К. : Кондор, 2005. 667 с.	вибір), нотатки цитат; складання таблиці «Порівняльний аналіз основних завдань педагогіки ХХ століття та на сучасному етапі» (на основі опрацювання нормативних документів того періоду та сучасних: Закону «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Концепції НУШ та ін.)		
Тема 2. Філософські основи педагогіки	Лекція, практичне заняття	Мешко, Г. М. Вступ до педагогічної професії [Текст]: навчальний посібник. Рек. МОН. К. : Академвидав, 2010. 200 с. (Альма-матер). Мойсеюк Н. Є. Педагогіка : навчальний посібник. К., 2007. 656 с. Нісімчук А. С. Педагогіка : підручник. К. : Атака, 2007. 344 с.	(15 годин) укладання літопису цікавих думок про особистість учителя; проектування філософських концепцій щодо педагогічної науки; добір бібліографії до теми; підготовка рефератів та доповідей на теми: «Зв'язок філософії та педагогіки», «Видатні філософи про педагогіку»	Максимальна оцінка - 1	Один тиждень
Тема 3. Система освіти в Україні	Лекція, практичне заняття-ділова гра	Вища освіта і Болонський процес [Текст]: підручник/Г. Ф. Пономарьова, А. А. Харківська, О. О. Бабакіна, Т. В. Отрошко, І. І. Соловійова. Рек. МОН ; 2-ге вид., доп. Харків: ГПА, 2011. 304 с. Вища освіта України як	(15 годин) конспектування Законів України “Про освіту”, “Про загальну середню освіту”, “Про вищу освіту”, “Про позашкільну освіту”; складання опорної схеми лекції; схематичне зображення структури	Максимальна оцінка – 2	Один тиждень

		<p>фактор цивілізаційного визначення молоді: монографія / авт. кол.: М. Михальченко (керівник), Т. Андрущенко та ін. К. : Педагогічна думка, 2010. 312 с.</p> <p>Волик Л. В. Українська освіта та інноваційний режим діяльності педагога: ризики, пошуки, стратегії// Шлях освіти. 2012. № 4. С. 24-28.</p> <p>Волкова Н. П. Педагогіка : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2007. 616 с.</p>	<p>системи освіти в Україні; підготовка мультимедійної презентації на означену тему; підготовка сценарію ділової гри «Система освіти в Україні» (опрацювання відповідних матеріалів за обраною структурною ланкою системи освіти, підготовка виступу-презентування даної структурної ланки освіти)</p>		
<p>Тема 4. Загальна характеристика логіки і методів науково-педагогічних досліджень</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>Мойсеюк Н. С. Педагогіка : навчальний посібник. К., 2007.656 с.</p> <p>Нісімчук А. С. Педагогіка : підручник. К. : Атака, 2007. 344 с.</p> <p>Омельяненко С. В. Педагогіка : тестові завдання : навчальний посібник. К. : Знання, 2008. 391 с.</p> <p>Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.</p>	<p>(15 годин) Опрацювання матеріалів лекції та дистанційного навчання; складання переліку підходів до класифікації методів науково-педагогічних досліджень; наведення прикладів застосування у початковій школі методів експерименту, анкетування, спостереження; розроблення анкет для учнів початкової школи</p>	<p>Максимальна оцінка – 1</p>	<p>Один тиждень</p>

		Організація дослідницької, науково-технічної та творчої діяльності у вищому навчальному закладі - шлях до забезпечення якісної підготовки фахівців: метод. рекомендації з розвитку творчих здібностей студентів / укл. Лисенко І.Е., Горлова Г.Г. К. : Вид. Дім "Слово", 2011. 120 с.			
Тема 5. Педагогічний процес як система	Лекція, практичне заняття-змагання (КВК)	Волкова Н. П. Педагогіка : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2007. 616 с. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. К.: Либідь, 1997. 376 с. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка : навчальний посібник. К., 2007. 656 с. Нісімчук А. С. Педагогіка : підручник. К. : Атака, 2007. 344 с.	(15 годин) Опрацювання матеріалів дистанційного навчання, лекції, розділу підручника, підготовка завдань для проведення групового змагання на тему (укладання ребусів, кросвордів, складання запитань-відповідей, підготовка наочності тощо)	Максимальна оцінка – 2	Один тиждень
Модуль 2. Тема 1. Розвиток і формування особистості молодшого школяра	Лекція, практичне заняття «круглий стіл»	Державна національна програма «Освіта» («Україна ХХІ століття»).К., 1994.62 с. Державна програма «Вчитель» // Директор школи.2002. №	(14 годин) Опрацювання підручника, літературних джерел, підготовка списку чинників впливу на розвиток особистості; підготовка запитань-	Максимальна оцінка – 1	Один тиждень

		23-24 (червень). С. 3-23. Закон України «Про освіту». Електронний ресурс. Режим доступу: https://urist-ua.net/закони/про_освіту/ Концепція Нової Української Школи. Ел. ресурс. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf .	відповідей, матеріалів задля демонстрування прикладів факторів впливу на розвиток особистості молодшого школяра» (на основі вивчення наукових фактів, реальних подій, історій з життя, біографії відомих науковців та ін.)		
Тема 2. Становлення особистості у процесі соціалізації. Спадковість і розвиток особистості.	Лекція, практичне заняття	Мойсеюк Н. Є. Педагогіка : навчальний посібник. К., 2007. 656 с. Нісімчук А. С. Педагогіка : підручник. К. : Атака, 2007. 344 с. Омельяненко С. В. Педагогіка : тестові завдання : навчальний посібник. К. : Знання, 2008. 391 с. Нова українська школа: poradnik для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с. Служинська З. Спадковість людини. Львів: Галицька видавнича спілка, 2012. 365с.	(14 годин) Вивчення навчального матеріалу дистанційного навчання, лекції, підручника; підготовка переліку чинників впливу на соціалізацію особистості (опрацювання матеріалів про соціалізацію учнів молодшого шкільного віку з різними видами порушень у розвитку, вплив спадковості), вивчення передового педагогічного досвіду діяльності учителів; підготовка повідомлень, демонстрування прикладів з практики	Максимальна оцінка – 2	Один тиждень
Тема 3. Роль виховання та	Лекція-діалог,	Концепція Нової Української	(14 годин) аналіз Концепції	Максимальна	Тиждень

діяльності у формуванні особистості.	практичне заняття	Школи. Ел. ресурс. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf . Мельничук С. К.Д.Ушинський про педагогічну підготовку вчителя початкових класів//Початкова школа. Київ. 2013. №1. С. 43-44. Мешко, Г. М. Вступ до педагогічної професії [Текст]: навчальний посібник. Рек. МОН. К. : Академвидав, 2010. 200 с.	НУШ та Концепції національного виховання, Концепції виховання дітей та молоді у національній системі освіти, Національної доктрини розвитку освіти, укладання виписок; укладання літопису цікавих думок педагогів, філософів, соціологів, психологів про вплив виховання на особистість; складання прикладів впливу виховання на розвиток особистості (з власного досвіду, родинного виховання, на основі вивчення передового педагогічного досвіду)	оцінка – 1	
--------------------------------------	-------------------	--	--	------------	--

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Вид контролю – екзамен. Максимальна оцінка – 100 балів. Участь в роботі впродовж семестру – 50 балів (оцінки за практичні заняття – 20 балів, за контрольну роботу – 5 балів, за самостійну роботу – 25 балів. Екзамен – 50 балів.
Вимоги до письмової роботи	Ви повинні виконати контрольну роботу, що складається із двох теоретичних питань (4 бали) і практичного завдання.(оцінюється в 1 бал)
Практичні заняття	20 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Слід виконати практичні завдання до кожної теми не менш як в обсязі 60-70%; укласти конспект лекцій; опрацювати необхідні нормативні документи про освіту (100%); мати словник термінів; виконати творчі завдання (до 5-10%)

7. Політика курсу

У процесі вивчення курсу студент повинен продемонструвати належний рівень пізнавальної активності, інтересу до дисципліни; самостійність у виконанні завдань та творчий підхід у ході самопідготовки.

Студент повинен добре володіти навчальним матеріалом, поданим на лекційних заняттях, незалежно від присутності на них, а також мати конспект лекцій.

Студент повинен відвідувати практичні заняття, ретельно готуватися до них та виконувати усі

завдання, в іншому випадку йому слід опрацювати пропущені теми, а також виконати супровідні справи та завдання різного рівня. Лекційні курси, додаткові ресурси для засвоєння змісту курсу є доступними на сайті дистанційної освіти. Завершальним етапом відпрацювання пропущеного практичного заняття є написання контрольної роботи

8. Рекомендована література

1. Артемчук Г. І. Вища школа України: реальність і тенденції розвитку: Монографія. К. : Ленвіт, 2004. 176 с.
2. Барбашова І. А. Загальні основи педагогіки: навч. посібник для ст-тів ВНЗ. 2-е видання. Донецьк: Ландон-XXI, 2011. 126 с.
3. Вища освіта і Болонський процес [Текст]: підручник/Г. Ф. Пономарьова, А. А. Харківська, О. О. Бабакіна, Т. В. Отрошко, І. І. Соловійова. Рек. МОН ; 2-ге вид., доп. Харків : ХГПА, 2011. 304 с.
4. Вища освіта України як фактор цивілізаційного визначення молоді: монографія / авт. кол.: М. Михальченко (керівник), Т. Андрущенко та ін. К. : Педагогічна думка, 2010. 312 с.
5. Волик Л. В. Українська освіта та інноваційний режим діяльності педагога: ризики, пошуки, стратегії// Шлях освіти. 2012. № 4. С. 24-28.
6. Волкова Н. П. Педагогіка : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2007. 616 с.
7. Гриців Т., Батрин В. Українська система виховання на засадах народної педагогіки : навч.-метод. посіб. для позакл. роботи в шк. Чернівці : Народознав.-просвітн. центр "Факел Марії", 2013. 263 с.
8. Декларація прав дитини // Відродження. 1999. № 1. С. 18.
9. Державна національна програма «Освіта» («Україна ХХІ століття»).К., 1994. 62 с.
10. Державна програма «Вчитель» // Директор школи. 2002. № 23-24 (червень). С. 3-23.
11. Джус О. В. Вступ до спеціальності [Текст] : навч.-метод. посібник. Ів.-Франківськ : Плай, 2004. 110 с. Автограф.
12. Завалевський Ю. Становлення конкурентноспроможного педагога в сучасному навчальному закладі // Початкова школа. 2012. № 12. С. 4-6.
13. Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.) // Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2984-14>
14. Закон України «Про загальну середню освіту» // Відомості Верховної Ради України. 1999. № 28.
15. Закон України «Про освіту». Електронний ресурс. Режим доступу: https://urist-ua.net/закони/про_освіту/
16. Конституція України : Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. К. : Преса України, 1997. 80 с.
17. Концепція Нової Української Школи. Ел. ресурс. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
18. Краснова Н. П. Аналіз проблем ділового спілкування в соціально-педагогічній літературі// Соціальна педагогіка: теорія та практика. 2012. № 4. С. 86-94.
19. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / А. І. Кузьмінський. К. : Знання, 2013. 486 с. (Вища освіта ХХІ століття).
20. Лірук Н. Проблема збереження і зміцнення здоров'я педагога// Урядовий кур'єр. К., 2012. № 28 / 12 лют./ С. 30-32.
21. Мазоха Д. С. Педагогіка : навчальний посібник / Д. С. Мазоха, Н. І. Опанасенко. К. : Центр навчальної літератури, 2005. 232 с.
22. Мазоха Д. С. На шляху до педагогічної професії (Вступ до спеціальності): навч. посібник. К. : ЦУЛ, 2005. 168 с.
23. Максимиук С. П. Педагогіка : навчальний посібник. К. : Кондор, 2005. 667 с.
24. Мельничук С. К. Д. Ушинський про педагогічну підготовку вчителя початкових класів// Початкова школа. Київ. 2013. №1. С. 43-44.
25. Мешко, Г. М. Вступ до педагогічної професії [Текст]: навчальний посібник. Рек. МОН. К. : Академвидав, 2010. 200 с. (Альма-матер).
26. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка : навчальний посібник. К., 2007. 656 с.
27. Нісімчук А. С. Педагогіка : підручник. К. : Атака, 2007. 344 с.

29. Омеляненко С. В. Педагогіка : тестові завдання : навчальний посібник. К. : Знання, 2008. 391 с.
30. Нова українська школа: poradnik dla vchytel'ya / za zag. red. N. M. Bibik. Kyiv : Litera LTD, 2018. 160 s.
31. Organizatsiya doslidnytskoyi, naukovo-tekhnichnoyi ta tvorchoyi diyalnosti y vyshomuy navchalnomuy zakladiy - shlyah do zabezpechennya yakisnoyi pidgotovky fakhivtsiv: metod. rekomendatsiyi z rozvytku tvorchykh zdibnostey studentiv / ukl. Lysenko I.E., Horlova G.G. K. : Vid. Dim "Slovo", 2011. 120 s.
32. Pedagogika zagalna (integrovana) / Kyiv. un-t im. Borisa Hrinchenka, Kaf. teoriyi ta istoriyi pedagogiky ; [uklad.: Terentseva N. O., Fruktova Ya. S.]. K. : Yu. Chabanenko [vid.], 2012. 140 s.
33. Pedagogika: modularnyi kurs [Tekst]: navch. posibnyk [Tekst] / I. P. Anenkov, M. A. Baidan, O. A. Horchakova, V. M. Russol. - Rek. MON. Lviv : Noviy Svit, 2011. 567 s.
34. Pedagogika : praktikum / Uklad. : O. A. Zhirun, S. V. Puzyryov. K. : NTUU «KPI», 2011. 104 s.
35. Pikhina N. P. Osnovy pedagogichnoyi tekhniki [Tekst]: navch. posibnyk [Tekst]. Rek. MON. K. : ZUL, 2013. 316 s.
36. Polyakova G. A. Pedagogika : navchalnyi posibnyk. X. : VD: "INJEK", 2011. 374 s.
37. Romanko I. Komunikativna vzaemodiya vchytel'ya y uchniv yak sposib mizhosobistisnykh stosunkiv y navchalno-vykhovnomuy protsesi // Ukrayinska mova i literatura v shkoli. Kyiv, 2012. № 7. S. 54 – 57.
38. Semenova E. M. Razvitiye professional'nogo samosoznaniya pedagoga: treningovyye uprazhneniya// Praktichna psikhologiya ta sotsialna robota. 2013. № 1. S. 7-12.
39. Sluzhynska Z. Spadkovist' lyudyny. Lviv: Galitska vydavnycha spilka, 2012. 365s.
40. Fytsula M. M. Vstup do pedagogichnoyi profesiyi: Navch. posib. Vid. 3-te, pererob. i dop. Ternopil' : Navchalna knyha - Bogdan, 2005. 168 s.
41. Fytsula M. M. Pedagogika : navchalnyi posibnyk. K. : Akademitvidav, 2006. 560 s.
42. Homich V. Formuvannya osobystosti vchytel'ya : kompetentnisnyy vymir// Ridna shkola. 2012. № 11. S. 18-22.

Викладач _____ Ілійчук Л.В.